

STAP-VOOR-STAP GIDS

REGISTRATIE ALS STAATLOOS BIJ DE GEMEENTE

INFORMATIE VOOR STAATLOZE MENSEN

Dit document is bedoeld voor mensen die zich bij hun gemeente in Nederland als staatloos willen laten registreren (in de Burgerlijke Stand – BRP). Dit is mogelijk voor mensen die **Evident Staatloos** zijn. Dit betekent: uw gebrek aan nationaliteit blijkt onomstotelijk uit uw documenten. Dit is bijvoorbeeld het geval voor veel Palestijnen. In duidelijke gevallen kan de gemeente u als staatloos registreren. Andere gevallen moeten worden voorgelegd aan de rechtbank in Den Haag voor de vaststelling van staatloosheid. Voor de procedure bij de rechtbank heeft u een advocaat of een ondersteunende organisatie nodig. Voor de procedure bij de gemeente niet.

Stap 1

Controleer of u "Evident Staatloos" bent

1

Gemeenten mogen staatloosheid alleen registreren in **vijf specifieke situaties**. Uw zaak moet duidelijk in **één** daarvan passen.

1. U heeft een document van een buitenlandse autoriteit of rechtbank

Een officieel document dat aangeeft dat u staatloos bent

Het document is afgegeven door een land dat door Nederland hiervoor wordt erkend

2. U bent in Nederland geboren en beide ouders zijn staatloos

U bent in Nederland geboren

Beide ouders staan al officieel geregistreerd als staatloos

3. U bent een kind zonder juridische vader

Er is geen juridische vader geregistreerd

Uw moeder kan haar nationaliteit niet doorgeven volgens haar nationale wet

4. U bent een kind van een geregistreerde staatloze vader

Uw vader staat officieel geregistreerd als staatloos

Uw moeder kan haar nationaliteit niet doorgeven volgens haar nationale wet

5. U komt uit een niet-erkend gebied (zoals Palestina)

U komt uit een gebied dat niet als staat wordt erkend door de Nederlandse overheid. U heeft documenten waaruit blijkt dat geen enkel ander land u als onderdaan beschouwt.

! Geldt ook voor Palestijnen die buiten Palestina zijn geboren

Als uw situatie niet onder een van deze categorieën valt, kan de gemeente niet beslissen. U moet naar de rechtbank voor de '**Vaststellingsprocedure Staatloosheid**' om als staatloos geregistreerd te worden. In dat geval heeft u een advocaat of een organisatie nodig om u te helpen.

De gemeente beslist op basis van de documenten die u aanlevert.
Neem alles mee wat u heeft naar de afspraak.

Documenten

- Neem zoveel mogelijk **originele documenten** mee
- Neem **beëdigde vertalingen** mee, bijvoorbeeld van www.urgentvertalen.nl, in het Nederlands of Engels
- Lever alle documenten tegelijk in bij uw afspraak
- De gemeente verwerkt meestal alles samen

Als uw documenten bij de IND liggen

Soms liggen uw originele documenten nog bij de IND (Bureau Documenten).

- Nadat uw procedure is afgerond en u een verblijfsvergunning heeft gekregen, kunt u vaak uw originelen terugvragen bij de IND
- Probeer ze eerst zelf op te vragen
- U kunt ook de gemeente vragen om ze bij de IND op te vragen
- Als u nog in een asielprocedure zit, worden originelen vaak niet teruggegeven. Neem kopieën mee en vraag de gemeente om verificatie bij de IND aan te vragen
- Een verificatieverklaring (VVO) van IND Bureau Documenten kan ook helpen. Het toont aan dat documenten op echtheid zijn gecontroleerd.

Documenten van ambassades

Sommige ontbrekende documenten kunnen worden opgevraagd bij ambassades of autoriteiten van het betreffende land. **Als u bang bent om contact op te nemen met die autoriteiten, bent u hiertoe niet verplicht.** Het ontbreken van één document betekent niet automatisch dat uw verzoek wordt afgewezen. Voor veel Palestijnen zijn **UNRWA-documenten en een geboorteakte** bijzonder belangrijk.

UNRWA-registratie

Als u geregistreerd bent bij UNRWA:

- Download de UNRWA-app (genaamd eUNRWA) (<https://play.google.com/store/apps/details?id=org.unrwa.identityvalidation>)
- Voer uw registratiegegevens in
- Neem de QR-code of registratie-uitdraai mee naar de gemeente

Mogelijke documenten om mee te nemen

- Identiteitsdocumenten (paspoort, identiteitskaart, geboorteakte)
- Documenten waaruit blijkt dat u geen nationaliteit heeft
- Bewijs van registratie bij UNRWA (indien van toepassing)

Specifieke documenten per categorie:

Categorie	Vereiste documenten
1. Document van een buitenlandse autoriteit of rechtbank	Officieel origineel document van een buitenlandse autoriteit of rechtbank waaruit blijkt dat u staatloos bent.
2. Kind dat in Nederland is geboren uit staatloze ouders	Nederlandse geboorteakte en bewijs dat beide ouders staatloos zijn
3. Kind zonder juridische vader	Geboorteakte, bewijs dat er geen juridische vader geregistreerd staat en informatie waaruit blijkt dat de moeder haar nationaliteit niet kan doorgeven.
4. Kind van een staatloze vader	Geboorteakte, bewijs dat de vader staatloos is en informatie over de nationaliteitswetgeving die op de moeder van toepassing is.
5. Uit een niet-erkend gebied (bijv. Palestina)	UNRWA-documenten (bijv. een uitdraai van de gezinssamenstelling), identiteitsdocumenten van Palestijnse autoriteiten (indien beschikbaar) en bewijs dat geen enkel land waarmee u een band heeft, u als onderdaan beschouwt.

Documenten specifiek voor Palestijnen

Ten eerste moet de gemeente vaststellen dat u Palestijn bent. Ten tweede moet de gemeente beoordelen of u een andere nationaliteit heeft dan de Palestijnse. Voor Palestijnen uit de hieronder genoemde landen kan de gemeente **documenten uit drie documentgroepen vragen**. Niet alle groepen zijn noodzakelijk, afhankelijk van het bewijs dat u aanlevert.

Country / Origin	Document Group 1 (Identity / Travel document)	Document Group 2 (Civil status)	Document Group 3 (Additional proof)
Jordanië	Jordaans paspoort zonder nationaal nummer voor Palestijnen van de Westelijke Jordaanoever of uit Gaza	Geboorteakte	UNRWA documents (Family Composition Printout accepted if stamped original)
Libanon	Libanees reisdocument voor Palestijnen (met Palestijnse identiteitskaart) of Libanees-Palestijnse identiteitskaart (blauwe kaart)	Libanese geboorteakte	UNRWA-documenten (bijv. UNRWA-gezinskaart) of registratie bij de DPRA
Syrië	Syrisch reisdocument voor Palestijnen/vluchtelingen of Palestijnse identiteitskaart (kaart voor tijdelijk verblijf)	Uittreksel uit het Palestijnse geboorteregister of uittreksel uit de burgerlijke stand (individueel of voor het gezin) (GAPAR)	GAPAR-gezinsboekje of UNRWA-gezinsregistratiekaart
Palestijnse gebieden (Gaza en de Westelijke Jordaanoever)	Palestijns paspoort; of tweetalige Palestijnse identiteitskaart (Arabisch-Hebreeuws / Arabisch-Engels); of Egyptisch reisdocument (Gaza); of Jordaans paspoort zonder nationaal nummer	Geboorteakte	UNRWA-documenten (indien het gezin onder het UNRWA-mandaat valt)
Irak	Irakees reisdocument (groep van 1948) of Palestijnse identiteitskaart (rode kaart voor de groep van 1948 / gele kaart voor de groep van na 1967)	Irakse geboorteakte	Irakse rantsoenkaart en/of bewijs van woonplaats en/of verblijfsvergunning

Stap 1 Vaststellen dat u Palestijn bent

Bewijs van Palestijnse nationaliteit

- Een Palestijns paspoort uitgegeven door de Palestijnse Autoriteit wordt geaccepteerd als bewijs van Palestijnse nationaliteit. Documenten uit de andere groepen zijn dan niet nodig.
- Een verklaring van de Palestijnse Missie in Den Haag, samen met een identiteitsdocument, wordt geaccepteerd als bewijs van Palestijnse nationaliteit.
- Een origineel UNRWA-document, samen met een identiteitsdocument, kan worden geaccepteerd als bewijs van Palestijnse nationaliteit.

(Bron: Handboek Burgerzaken Amsterdam (HBA), gemeente Amsterdam)

Stap 2 Aantonen dat u geen andere nationaliteit heeft

De gemeente kan controleren:

- de nationaliteit van uw moeder en vader (indien juridisch vastgesteld)
- het land waar u bent geboren en de nationaliteitswetten daar (bijv. of het mogelijk is voor Palestijnen om daar een nationaliteit te verkrijgen gezien **het Protocol van Casablanca** uit 1965)
- of u later in uw leven een andere nationaliteit heeft verkregen
- **Behulpzame documenten** zijn documenten die de nationaliteit van uw ouders vermelden en identiteits- of verblijfsdocumenten uit landen waar u heeft gewoond.

Als u langere tijd in een ander land heeft gewoond, bijvoorbeeld voor uw studie, kan de gemeente ook onderzoeken of u de nationaliteit van dat land heeft. Dit wordt doorgaans bekeken vanaf **3-5 jaar verblijf in een ander land**. Een gemeente kan niet aannemen dat u een andere nationaliteit heeft op basis van alleen een mogelijkheid. Er moeten concrete aanwijzingen zijn dat u een andere nationaliteit heeft verkregen.

"Als de Palestijn de nationaliteit van het geboorteland of verblijfsland niet kan verkrijgen, dan heeft de Palestijn geen andere nationaliteit verkregen en bezit uitsluitend de Palestijnse nationaliteit en is waarschijnlijk staatloos"

(Handboek Burgerzaken Amsterdam (HBA), gemeente Amsterdam)

Maak een afspraak

- Maak een afspraak bij de afdeling Burgerzaken (BRP) van de gemeente waar u woont of waar de organisatie die u opvangt gevestigd is.
- Gebruik de website of bel de gemeente
- Zeg dat het gaat om een BRP-registratiekwestie

Wat u aan de balie kunt zeggen

- *"Ik wil mij als staatloos laten registreren in de BRP op grond van kennelijke staatloosheid. Ik wil mijn registratie wijzigen van 'nationaliteit onbekend' (of een ander land) naar 'staatloos'."*
- U kunt de bijlage van deze brochure aan de gemeentemedewerker laten zien. Daarin staat de relevante wetgeving die zij kunnen raadplegen.

Tijdens de afspraak

- Geef duidelijk aan onder welke categorie van kennelijke staatloosheid u valt
- Lever al uw documenten in
- Vraag wat de minimaal vereiste documenten zijn als u twijfelt
- Als zij uw originelen bewaren, maak dan een duidelijke afspraak over wanneer u ze terugkrijgt en zorg altijd dat u een kopie heeft.
- Andere vragen om te stellen:
 - *Hoe lang duurt het?*
 - *Hoe ontvang ik de beslissing?*
 - *Krijg ik een brief?*
 - *Wie neemt contact met mij op?*

Als de gemeente twijfelt

Sommige gemeentemedewerkers zijn nog niet bekend met de registratie van staatloosheid.

- Laat hen de bijlage bij deze gids zien
- Vraag om een senior medewerker of leidinggevende
- Vraag hen om hun handboek te raadplegen over Kennelijke Staatloosheid, onder de wet die op 1 oktober 2023 in werking is getreden
- Stel voor dat zij een grotere gemeente of een specialistisch loket raadplegen
- U mag niet worden weggestuurd zonder een duidelijk antwoord
- Geef hen de tijd om onderzoek te doen en stel voor dat u op een andere dag terugkomt.
- Als de gemeente concludeert dat zij deze registratie niet kunnen uitvoeren, vraag dan indien mogelijk om een schriftelijke beslissing met redenen. Dit kan helpen bij een eventuele latere gerechtelijke procedure.

Leg uw contactpogingen vast

- Bewaar de e-mails die u met de gemeente heeft uitgewisseld
- Afspraakbevestigingen (kan een screenshot zijn als afspraken online worden gemaakt)
- Wanneer u gebeld heeft
- Screenshots

Tijd en kosten

- Registratie als staatloos bij de gemeente is gratis
- U heeft geen advocaat nodig voor deze procedure
- De benodigde tijd verschilt per gemeente
- Het kan enkele maanden of langer duren

Als de gemeente akkoord gaat

- U wordt in de BRP geregistreerd als "**staatloos**"

Als de gemeente twijfelt

- De gemeente mag **niet beslissen in twijfelgevallen**
- U wordt doorverwezen naar de **rechtbank** voor een formele vaststellingsprocedure staatloosheid

Als de gemeente besluit u niet als staatloos te registreren

- Er is geen formele bezwaarprocedure tegen een weigering om iemand als staatloos te registreren op grond van kennelijke staatloosheid. Als de gemeente uw documenten echter niet goed heeft beoordeeld of heeft geweigerd zonder een formele beslissing te nemen, neem dan contact op met uw juridisch begeleider of een ondersteuningsorganisatie zoals ASKV.

Wat registratie als staatloos betekent

- U bent geregistreerd als staatloos in de BRP
- Dit kan helpen bij toegang tot bepaalde rechten en diensten zoals naturalisatie
- Als u rechtmatig verblijf heeft, kunt u een reisdocument aanvragen (een 'vreemdelingenpaspoort')
- Als u geen rechtmatig verblijf heeft, kunt u een identiteitskaart voor staatlozen aanvragen (S-Document).
- Staatloze kinderen die in Nederland zijn geboren kunnen na 3 jaar (met verblijfsvergunning) of na 5 jaar (zonder verblijfsvergunning en met aanvullende vereisten) de Nederlandse nationaliteit aanvragen. Zie onze brochure Optieprocedure voor meer informatie.

Wat het niet betekent

- Het geeft u geen verblijfsvergunning
- Het is mogelijk niet bindend voor alle instanties (alleen een rechterlijke uitspraak is dat)

Extra informatie

IND en gemeente – wie doet wat?

- Aan het begin van asielprocedures registreert de IND soms iemand als staatloos.
- Tijdens of na de asielprocedure verwijst de IND mensen vaak door naar de gemeente voor BRP-registratie als staatloos.
- Ook wanneer de IND iemand als staatloos heeft geregistreerd, kan de gemeente nog een eigen BRP-beoordeling uitvoeren.

Belangrijk om te weten

- De aanvrager moet de documenten aanleveren, maar de gemeente moet deze zorgvuldig controleren en om meer informatie vragen als iets onduidelijk is. Bij twijfel moet de zaak naar de rechtbank.
- Deze gemeentelijke procedure is een alternatief voor de Vaststellingsprocedure Staatloosheid bij de rechtbank, geen verplichte eerste stap. Het is echter over het algemeen makkelijker, sneller en goedkoper om de gemeentelijke procedure te doorlopen.

Hulp of ondersteuning nodig?

Als u twijfelt of hulp nodig heeft, neem contact op met:

- Een advocaat
- Een rechtshulporganisatie zoals ASKV
- Een migranten- of staatloosheidsorganisatie zoals het Stateless Rights Collective (www.statelessrightscollective.nl)

U kunt ook uw ervaring delen om anderen te helpen en ons laten weten of uw registratie is gelukt via rechtopenationaliteit@askv.nl

Dit document is met zorg gemaakt door ASKV. Als u feitelijke onjuistheden vindt of feedback heeft, kunt u contact met ons opnemen via rechtopenationaliteit@askv.nl. Meer informatie over ons werk rond staatloosheid: www.askv.nl/staatloosheid. Deze gids is informatief en vervangt geen juridisch advies.

Bijlage – Verzoek tot registratie als staatloos (BRP)
Ter informatie voor de gemeente

Geachte medewerker Burgerzaken,

De persoon die dit document overhandigt, verzoekt om registratie als “staatloos” in de Basisregistratie Personen (BRP) op grond van evidente staatloosheid.

Sinds 1 oktober 2023 is de vaststelling van staatloosheid wettelijk geregeld. Gemeenten zijn bevoegd om staatloosheid vast te stellen in evidente gevallen, zoals omschreven in artikel 1, eerste lid van het Besluit evidente staatloosheid. Onder artikel 1, eerste lid, onder e is sprake van evidente staatloosheid wanneer iemand uitsluitend de nationaliteit bezit van een staat die door Nederland niet wordt erkend.

Bij Palestijnen blijkt vaak sprake van evidente staatloosheid op deze grond. Nederland erkent Palestina niet als staat. Daarom kan in veel Palestijnse zaken de vaststelling via de gemeente plaatsvinden.

In lijn met Werkinstructie 2020/19 (Palestijnen) kunnen betrokkenen documenten overleggen die nodig zijn voor deze vaststelling voor Palestijnen uit verschillende gebieden
(https://puc.overheid.nl/ind/doc/PUC_1265258_1/1/).